

Pr Karmen Joller
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 20.11.2025 nr 1.2-1/2922-1

Meie 11.12.2025 nr 1.5-1/10439-1

Arvamuse esitamine väljatöötamiskavatsusele

Lugupeetud minister

Tervisekassa tutvus Teie poolt arvamuse avaldamiseks esitatud iseteenindusapteekide regulatsiooni loomise ja apteegis valmistatavate ravimite regulatsiooni muutmise väljatöötamiskavatsusega (VTK). Alljärgnevalt esitab Tervisekassa vastused VTK-s toodud küsimustele.

1. Mis võiks Eesti apteegituru kontekstis olla iseteenindusapteegi lisandväärtus?

Vastus: parem geograafiline 24/7 ligipääs ravimitele ning ligipääs ravimitele erandlikus olukorras (nt valu- või palavikualandajad lapsele öhtul/öösel), samuti ligipääs piirhinnaalustele ravimitele, mille osas on inimestel kasutusvajadus eeldatavasti suurem. Samuti on tegemist esimese sammuga apteegiteenuse laiendamise ja kaasajastamise suunas.

2. Kas ja kuidas oleks vajalik reguleerida iseteenindusapteekide geograafilist paiknemist?

Vastus: iseteenindusapteegid võiksid eelkõige asuda väiksemates ja hõredamalt asustatud piirkondades. Iseteenindusapteek peaks paiknema (soojas) avalikus ruumis, millele oleks ligipääs 24/7 ning mille osas oleks järelevalve ja turvalisus tagatud. Samas peab isikul olema võimalik konsulteerida oma tervisega seotud küsimustes, ilma et kõrvalised isikud viibiksid samas ruumis või saaksid muul viisil juurdepääsu isiku terviseandmetele.

3. Milliseid olemuslikke riske näete iseteenindusapteekide töös: nii automaadi enda, selle töö kui ka iseteenindusmüügi protsessis? Millised on võimalikud lahendused nende maandamiseks?

Vastus: Tervisekassa toob välja järgnevad riskikohad:

1) **isikusamasususe tuvastamine.** Milliseid kaasaegseid lahendusi on mõeldud rakendada isikusamasuse tuvastamiseks? ID-kaardi olemasolu ei pruugi olla piisav, et tõendada isiku õigust konkreetset retseptiravimit osta, näiteks võib see olla leitud või varastatud ja isik testib, mis ravimeid võib teise isiku kaudu olla võimalik kätte saada;

2) **narkootiliste ja psühhotroopsete ravimite välistamine.** Hetkel ei tule see VTK-st üheselt välja, ent Tervisekassa hinnangul ei peaks olema automaadist võimalik soetada narkootilisi ja psühhotroopseid ravimeid;

3) **automaadi tehnilised rikked väljastusprotsessis ning nende kiire lahendamine.** Automaatide kasutamisele peaks olema tagatud kiire tehniline tugi, et vältida rikete korral aset leida võivat vandaalitsemist või vargust ning isikute tervises seisundi halvenemist. Samuti peaks tehniline tugi tagama protsesside sujuvuse ja apteekri töö lihtsustamise;

4) **pakendi õigususe kontroll.** Tervisekassa hinnangul peab apteekril olema kohustus kontrollida reaalselt väljastatava ravimi õigsust, nt reaajas visuaalsel hindamisel, mitte ainult programmi vahendusel. Kahtluse korral peab olema kohustus müügist keelduda;

5) **teisele isikule ravimi ostmine.** VTK-st ei selgu, kas ja kuidas lahendatakse teisele isikule ravimi väljastamine (nt alaealise eestkostetava eest). Seega jääb selgusetuks, kuidas on see planeeritud lahendada, et ei oleks automaadi kaudu retseptide alusel väljastavate ravimite kuritarvitamist;

6) **nõustamine ilma konkreetse valitud ravimita.** VTK-s toodud iseteenindusapteegi teenindusprotsessist saab välja lugeda, et esimese sammuna peab isik valima soovitava ravimi. Jääb selgusetuks, kas isikul on võimalik apteekriga oma terviseprobleemi osas konsulteerida ka ilma ravimit valimata (tavaapteegis tavapärane).

4. Millised ligipääsetavuse aspektid vajavad iseteenindusapteekide puhul spetsiifilist tähelepanu?

Vastus: piirkonna mõistes võiksid automaadid eelkõige paikneda asukohtades, kus täna apteeki ei ole. Sel juhul viiakse apteegiteenust inimestele lähemale. Automaatidele peaks olema tagatud 24/7 ligipääs ning automaadis olevatele ravimitele peaks olema tagatud ravimite hoiustamiseks vajaminevad temperatuurid, arvestades seejuures, et ravimiti võivad temperatuurid erineda. Automaatidele peaks olema ligipääs ratastooli jm liikumisvahendiga.

5. Kas iseteenindusapteegid peaksid olema reguleeritud ühe konkreetse üldapteegi struktuuriüksustena? Kui jah, siis kuidas oleks optimaalne korraldada apteekrite ööpäevaringne valmisolek?

Vastus: iseteenindusapteekidele peaks olema võimalik määrata eraldi tegevuskoha koodid, millele saaks ka eraldi ravimite väljastamise piiranguid seada. Samas tuleb tagada kohalike väiksemate apteegikettide konkurentsivõimekus ja jätkusuutlikkus. Kui suured apteegiketid oleksid eelisseisus automaadi paigaldamisel ja haldamisel, siis tekib oht, et kohalikud väikeapteegid kaotavad niigi väiksed turuosad.

6. Milline võiks olla iseteenindusapteekide kaubavalik? Kas sellel peaks olema mingisuguseid piiranguid või erisusi sõltuvalt iseteenindusapteegi asukohast?

Vastus: kaubavalikus võiksid eelkõige olla retseptiravimid, mida on vaja kiiremate olukordade lahendamiseks (nt valuvaigistid või ravimid, mille osas väljastatakse sagedasti retsepte perearsti nõuandetelefoni kaudu). Lisaks võiksid olla kättesaadavad eelkõige piirhinnaalused ravimid, mitte patsientidele kõrgemat omaosalust tähendavad ravimid. Narkootilised ja psühhotroopsed ravimid peaksid Tervisekassa hinnangul olema välistatud.

7. Kas on muid olulisi küsimusi, mida tuleks teie hinnangul regulatsiooni muutes silmas pidada?

Vastus: VTK-st ei selgu, millistest automaatidest VTK kontekstis räägitakse ning mis on nende võimekused ja parameetrid (mõjutab ravimivaliku ulatust). Samuti ei selgu, kuidas tagatakse ravimiturul aus konkurents ja väikeapteekide jätkusuutlikkus.

8. Milline on arvamuse ektemporaalsete ravimite valmistamise kohustusest loobumise osas? Millised peaks olema rakendatavad meetmed, mis tagaksid patsientidele siiski neile vajaliku ravimi operatiivse kättesaadavuse?

Vastus: Tervisekassa toetab VTK-s kirjeldatud lahendust ja meetmeid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karl-Henrik Peterson
juhatuse esimehe kohusetäitja

Aigi Veber
aigi.veber@tervisekassa.ee